

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.

Expedicí se nachází v ho-
stinci u arcivévody Ště-
pána.

Kdo všeckna čtyry čtvrt-
letí odebere, obdrží pra-
emii.

DALBOUR.

Předplácí se: čtvrtl 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půll. 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor :

Emanuel Meliš.

Náš otec *).

Velebný rek nám z chýše dán,
a stal se víc než duchů králem;
on stal se otcem národa,
jenž byl by vyhlazený málem.

V Egyptě matkám sfali plod —
o bože! u nás matkám zle je;
zde k hanbě jich syn musí žít,
až odpadne a matce kleje.

A sklání cizím bohům skrář,
dřív svoboden, teď otrok doma;
to nejsme my, to nejsme my,
cizinci srdcem, cizí rtoma.

Hle velebný, hle Jungmann náš!
on matce vrací opět syna,
nám starý bůh, nám zase řeč,
v níž vebíme hospodina!

Vítězslav Hálek.

Berliozova hudební cesta v Čechách.

Podává Vítězslav Guth.

Hector Berlioz, jeden z nejznamenitějších nyní žijících skladatelů a původce tak zvané programní hudby, konal, jak známo, roku 1843 hudební své cesty v Belgii a v Německu. Na těchto cestách přišel také do naší vlasti. Zápisky své o této cestě vydal ve francouzském jazyku. Doufáme, že nebude od místa, pakli je našim čtenářům v českém rouše podáme. Seznáme v nich, jak tento co hudební kritik zvláště proslulý umělec o naší hudbě a o nás Česích se vyjádřil. Stůj zde překlad jeho cestopisu.

*) Báseň tuto uvedl Fr. Vogl v hudbu (sbor), jež dne 21. dubna ve prospěch Jungmannova pomníku v divadle od zpěv. sboru řízením p. Ed. Nápravníka provedena byla.

V Londýně dne 4. ledna 1848.

— Prošel již Německo na všechny strany, ustanovil jsem se na tom, také Čechy navštívit. Několik dle zdání dobře zpravených lidí mi to však zrazovalo. „Nechodte do Prahy,“ pravili, „jest to město plno pedanterie, kde jen skladby zemřelých mužů ctěny bývají. Ovšem že jsou Čechové zdatní hudebníci, ale na způsob professorů a učitelů; jim je všecko nové — hausné a bezpochyby byste tam dobře přijat nebyl.“

Podlé toho vzdal jsem se již té cesty; tu přišel mi ve Vídni jednoho dne jistý Pražský hudební časopis do rukou, v němž tři články o mé ouvertuře ke králi „Learu“ umístěny byly. Dal jsem si je přeložiti, a našel jsem v nich pravý opak pedanterie a zlomyslnosti. Psal jsem hned na to spisovateli těchto článků, panu Dru. Vilému *Ambrosovi*, vzdávaje mu díky a sděluje mu spolu své rozpaky o cestě do Čech. Jeho odpověď zabhala ještě poslední tyto mráčky, a tudíž odebral jsem se na cestu z Vídne do Prahy.

Třetinu cesty jsme už měli šťastně za sebou; tu nahodila se vlaku, v němž jsme jeli, překážka: povodeň strhla cestovod, velký kus dráhy stál pod vodou, a pročež jsme přinuceni byli ve voze po silnici o pět hodin si zajeti, aby jsme se dostali ku železné dráze, od povodně zachráněné. Mně přidělil osud chatrný selský vůz, na němž jsem zcela polámán a promrznut konečně k štaci se dostal. Mezi tím, co jsem se trochu ohřival, vstoupil jeden z oněch cestujících harfenistů do pokoje, jež v jižním Německu tak často nalzáme. Jsou to lidé, kteří nezřídka vlohami obdařeni jsou. Posadiv se naproti mně do kouta, díval se pozorně několik minut na mne a naladiv svou harfu opakoval, jakožto predehru, několikráte po sobě po tichoučku první čtyry takty z themy mého scherza z „*Vily Mab*“; na to patřil opět na mne, mumlaje k tomu malý tento hudební nákres. Maje to z počátku za pouhou náhodu, bzučel jsem, abych se přesvědčil, následující čtyry takty před sebe, načež on, k největšímu mému překvapení, tu větu zcela bezúhonně ukončil. S úsměvem

dívali jsme se oba na sebe. „Dove avete sentito questo pezzo?“ (Kde jste slyšel ten kus?) oslovil jsem ho na to: neboť v zemích, jichž řeč neznám, začnu nejdříve s itálčinou, jediným to cizím jazykem, kterémuž jsem se několik slov naučil. Harfeník mi však odpověděl po francouzsku. „Neznám, pane, itálsky a nerozumím, co jste mi řekl.“ — „Ah, vy mluvíte francouzsky? Ptal jsem se vás, kde jste ten kus slyšel.“ — „Ve Vídni, v jednom vašem koncertě.“ — „Vy mě znáte?“ — „O, velmi dobře.“ — „A jakou náhodou jste se do onoho koncertu dostal?“ — „Jednou večír slyším v kavárně, kde jsem obyčejně hrával, silnou půtku o vaší hudbě. Jmenovitě se ale hádali o vaší symfonii „*Romeo a Julie*,“ čímž se mě žádost zmocnila, bych ji uslyšel. Pomyslí jsem si: vyděláš-li dnes přes tři zlatky věnuješ tomu jednu, a koupíš si zejtra vstupní listek. Vybral jsem toho večera půl čtvrté zlatky a mohl jsem tedy také své zvědavosti zadost učiniti.“ — „Scherzo vám tedy ještě zůstalo v paměti?“ — „Pamatoval jsem si o něm toliko první polovici a poslední takty; na ostatní nemohl jsem se více upamatovali.“ — „Řekněte mi upřímně: jaký dojem na vás učinilo.“ — „O velmi zvláštní! Musel jsem se dát do smíchu, bezděky a srdečně jsem se dal do smíchu. Nebyl bych tomu nikdy uvěřil, že se z nástrojů, které jsem znal, takové zvuky vyluzovali dají anebo že by orchestr z několika set mužů takové roztomilé malé větroskoky provozovali dovedl. Byl jsem na nejvyšší rozjitřen a ustavičně jsem se smál. Při posledních taktech, kde housle jako šípy do výšky těkají, dal jsem se do tak hlasitého smíchu, že jeden vedle mne stojící soused mne vyhoditi chtěl, domýšleje se, že se mu vysmívám. Tomu ale opravdu nebylo tak; nebyl jsem však s to tento dojem překonati.“ — „Věru máte zvláštní způsob, hudbu pojímati; rád bych zvěděl, kterak jste se jí naučil. Poněvadž tak dobře francouzsky mluvíte a vlak do Prahy teprv za dvě hodiny odjede, mohl byste mi o tom vypravovati; můžeme při tom snídati.“ — „Je to velmi jednoduchá a ne velmi zajímavá historie; chcete-li jí ale uslyšeti, jsem pohotově vám ji vypravovati.“

(Pokračování.)

Hudba církevní.

Sděluje Dr. Bílý.

I. Zpěv gregoriánský. (Chorál.)

(Pokračování a dokončení.)

6. V našich krajinách *česko-slovanských* zavládnul teprv zpěv gregoriánský za času Řehoře VII., kde jemu uhnouti musel obřad *slovanský sv. Methoda*.

Pročež budiž dovoleno, zde zmíniti se o působení sv. bratří, slovanských apoštolů *Cyrilla a Methoda, k jichž oslavení tato kniha a práce věnována jest*. Octnuvše se r. 863 na Moravě, rozšiřovali zde víru katolickou *obřadem* církve východní, ze které pocházeli rodem. Památno a radostno zůstane na věky, že začátek literatury *slovanské* posvěcen jest pracemi spisovatelskými SS. apoštolů Cyrilla a Methoda a sice cyrillskou abecedou *), a pak přeložením čtení sv. Evangelia **). Dílo dokončeno v běhu 4 let na Moravě přeložením hlavních tehdejších liturgických knih, jakéž jsou mimo čtení z evangelii a epištol: Žaltář, Paramejník (čtení St. Z.), Časoslov či horolog (breviář), Služebník (liturgiář), Trebník (ritual) a Oktoich (kniha zpěvů církevních). Těchto knih větší částka byla bez pochyby ještě za živobytí sv. Cyrilla (862—869) přispíváním bratra jeho Methoda a ostatních sv. sedmi početníků (Klíment, Naum, Angelar, Sáva, Gorazd) z *řečtiny* přeložena; ostatek doplněn hned po jeho smrti (869—885). — Někteří sice tomu odporují, že liturgie sv. Methoda byla ta, kterouž má církev východní; my však zůstáváme při tom, co jsme napsali ***), anť v Církvi *řecké* to bylo a je něco obyčejného, *řeči jiné* (arabsko, koptickou, syrskou) připouštěti do bohoslužby *veškeré* — proč tedy ne i *slovanskou*? myslil sv. Method. Že se jejich obřad a *zpěvy více líbily našim praotcům moravským, nežli způsoby kněží německých*: to svědčí historie; víme též, proč tak diti se muselo. Za to oni jsou a zůstanou naši milí otcové, apoštolové, křesťitelové, učitelé a miláckové, do těchto zvláště dob, dokud stávali bude lidí, řeči slovanskou mluvících. Za *Řehoře VII.* uhnul obřad slovanský *římskému*, a tenkrát zavládnul i mezi námi ritus latinský a zpěv gregoriánský, jedině co *zlo-mek* liturgie řecké zachoval se v agendě obřad *svěcení vody* na svatvečer sv. 3 králů. To je drahocenná památka zpěvu sv. Methodových. Starší ritus ambrosiánský, kterýž se byl daleko rozšířil, a jež Karel Vel. v dorozumění s biskupy k docílení jednoty všemožně vytisknouti se snažil, brzo zase se ozýval, a v XI. století poslala Církev *Řezenská* 2 mnichy do Milána k jakémusi knězi Martinovi s písemnou prosbou: „Pošli nám přec antifonař s notami!“ — K tomu zpěváci, protože tolik zpěvů jedině v *paměti* udržovati museli (nebo na značení not písmem neumen-ovým nebylo dosti *bezpečné*) přicházeli snadno do pokušení, brzo to, brzo ozo zjinačiti, a tím během se stalo, že již po několika stoletích, ačkoli pořád ještě stávalo škol květuoucích ve Fuldě, v sv. Havlu, v Mohuči, Trevirech, Korbie, Rei-

*) Viz: Naučný slovník: „a z b u k a.“

**) Viz pojednání Š a f a r í k o v o: v Čas. česk. Mus. 1848 D. I. sv. I. str. 6. 7.

***) Blahověst 1857. D II. str. 225.

chenou, Xeresfeld a j., již nestávalo *jednoty* ve hudbě církevní. Všudy ale přece, když si nevěděli porady, obracovali se do *Říma*, aby se odtud dověděli, jak se co zpívati má, aby se dle toho potom spravovati mohli.

Když se počalo *hudbu* bráti do *quadrivium* *) za předmět vyšších studií, když ji vědecky a matematicky vzděláváno a harmonie (souzvuk) v ní zmáhala se vždy více a více: tu se bylo obávati, aby se ve mnohých věcech neodstupovalo od původního podání, a základ *antifonáře* a *gradualu* aby nebyl vyšinut z místa svého; proto papežové, zvláště Jan XXII. museli se proti tomu, a to opravdově, staviti na odpor.

Naproti této vždy víc a více se vyvíjející *mensurované* (podle taktu odměřované) a *figurované* (harmonicky, souzvučně vzdělané) hudbě přijal zpěv gregoriánský jméno *Cantus firmus*, t. j. zpěv stálý, pevně stojící, v němž *jeden* hlas bez proměny pokračuje, kdežto ostatní hlasové od jeho melodie, jak se rozumí, odchylovali se musejí, aby docílen byl souzvuk. Též nazván *Cantus planus* t. j. zpěv *rovný*, ne snad proto, jak se někteří domnívají, že se pohybuje ve stejně dlouhých (sobě rovných) notách: nýbrž že svým určitým shodem, a ve zvláštním svém rozměrn časovém pokračuje, kdežto ostatní hlasové na různé strany a cesty rozejíti se musejí. Avšak touto figurovanou hudbou zpěv gregoriánský nebyl odtraněn, obzvláště jelikož neustále na to doleháno, aby při všeliké hudbě za *základ* byl položen, a snahy, gregoriánský zpěv v jeho přesné ryzosti zachovati co nejmožněji, a kde jí ubylo, ji zase obnoviti, trvaly jsou ještě dále. Po celé XIV. a XV. století táhnou se důkazy tak ušlechtilého snažení, zláště při klášterích a sídlech biskupských ku př. za biskupa *Jindřicha* Řezenského, *dva* mnichové povoláni z kláštera švábského Heilbronu, aby duchovenstvo cvičili ve přesném zpěvu gregoriánském.

Když však napotom hudba figurovaná vždy víc a více se kazila, když již i světácký a novější duch hudby v oblib přicházeti počal: tenkrát, zdálo se, přišla, jako pro každou odvětev umy církevní, tak i pro hudbu její hodinka zavržení a pomnutí. Avšak tento zpěv příliš souvisel s veškerou bohoslužbou, příliš byl posvěcen jménem sv. původce, a vládou svojí téměř 1000letou než aby Církev a Duch sv., který v ní žije, nejkrásnější výtvar svůj za tak levný peníz byli mohli pustiti.

Tak zahájen byl sv. *sněm v Tridentě*. Když ve 24. sezení, a potom na to bullou papeže Pia V. (1568)

*) Ve školách středověkých dle vzoru školy palatinské Karla Vel. vládnul dvojí běh (curs), první sloul *trivium*, druhý *quadrivium*. V prvním běhu (odtud posud zůstalo slovo *trivialní škola*) bylo 3 předmětům vyučováno: rhetorice a dialektice; v 2. běhu pak 4 předmětům (arithmetice, geometrii, hudbě a astronomii.)

bylo nařízeno, aby *breviář* dle obsahu a formy byl opraven: dále, aby mše sv. jen podle *missálu*, též nově opraveného, směla sloužena býti (bulla 1570): tu nutně muselo s *opravou* i na zpěv gregoriánský dojiti. A nyní počala v *Římě řízením papežů činnost, kteráž ve velkotvárnosti své hledá rovné*. R. 1581 dokončil *Guidetti*, kaplan papežský, žák Palestrinův, *directorium chori*. Řehoř XIII. dilo to, od samého Palestriny prohlednuté, potvrdil, a r. 1582 vyšlo tiskem. To *directorium* obsahuje služby Boží na celý rok církevní, jak se na chóře odzpěvovati mají. (Guidetti + 20 list. 1593.) Tím otevřen od samé stolice sv. zdroj již dosti bohatý a jejím schválením nyní jedině platný pro zpěv liturgický. Po něm následovaly brzo ty ostatní stejným způsobem.

Řehoř XIII. uložil Palestrinovi, aby přehlídl *Graduale* t. j. sbírku všech při mši sv. dle pořádku *missálového* po celý rok položených zpěvu gregoriánských; a k tomu ještě *Antifonář*, v němž jsou obsaženy liturgické zpěvy pro *breviář* zase na celý rok.

7 let minulo, Palestrina pracoval neunaveně, v tom ho překvapila smrt. On zanechal nedokonaný, roztrhaný *rukopis*. Syn jeho *Igino* dal ho od jistého neschopného hudce dodělati a prodal ho jednomu kněh-kupci v Římě za 2100 skudů! Avšak Palestrina pracoval velmi libovolně, jmenovitě mnoho zkrácení nadělal a *proprium Sanctorum* nebylo jeho dílem, a proto muselo od toho kupu sejiti, nebo to tak vyřknula *rota romana* s doložením, že pro množství chyb a vad to dilo nemůže vytisknuto býti pro potřebu kostelní. Na to dal *Pavel V.* *Graduale* opravit, kým? neví se již, ale práce vypadla ku úplné spokojenosti. K rozkazu Pavla V. vyšel ten *Gradual* v Římě tiskem ve 2 foliantech (1614—1615), a tohle vydání je nejlepší.

Urban VIII. obstaral překrásné, s náramným nákladem spojené vydání *hymnů*. Nejprv dal hymny opravit, a pak od kapelly papežské nejslavnějšími mistry v hudbu uvesti podle zpěvu Palestriny *figurovaného*, a zároveň v *Antorfu* (Antwerpen) a v Římě tisknouti, ješto v Antorfu neměli pro *cantus firmus* měl tím figurovaným zprovázen býti. To skvostné dilo vyšlo r. 1644 a slove *hymnarium*.

Tak velké byly snahy papežů, zachovati ryzý, čistý zpěv gregoriánský. Že konečně přece uhnul na mnoze hudbě, která více jest *divadelní*, než kostelní, za to Církev nemůže, nýbrž zloba *dob a lidí*. Avšak již opět se pravý vkus křísí, a poznává a cení, co je *církevního*, an papež Pius IX. dobrým příkladem biskupy předchází.

Josef Leopold Zvonář.

(Dokončení.)

Na vybídnutí redaktora tohoto hudebního časopisu, s kterým se roku 1854 seznámil, psal Z. hudební úvahy a jiné hudební články do „Pražských Novin;“ na vybídnutí p. Fr. Řezáče napsal několik článků do „Sborníku,“ jakož se i sestoupil ponuknutím téhož pána s pány *Frimlem* o *Proškou* v jakýsi hudební areopag, který posuzuje školní písně od národních učitelů zasláné.

Co skladatel jest Z. pilný; složil od roku 1843 okolo 60 dílem českých dílem německých písních, okolo 30 mužských sborů; dále 6 hymen pro smíšený sbor, 10 velkých kusů pro klavír jako „suity,“ „sonáty;“ 4 sonáty pro varhany a množství velkých skladeb. Pro orkestr složil 3 ouvertury; pro sbor a orkestr pak 3 mše, 1 graduale, 1 offertorium, 1 rekviem; 1 hymnu; 1 baládu a 2 romance. Větší vokální skladby jež složil, jsou: „*rozmarínový věneček*“ od Josefa Koláře; balada „*Bradlec*“ od V. Crhy a mše pro mužské hlasy. Pro „harmonium,“ jistý druh varhan, složil „fantasii.“ V komorním slohu taktéž své síly zkusil a složil v tom oboru 2 tria pro piáno, housle a čello, 1 kvartetto pro piano, housle, violu a čello a 1 kvintetto pro piano a strunové kvartetto.

Za času, co v spolku katolických tovaryšů zpěvu vyučoval, složil několik sborů na texty stavu řemeslnického přiměřené a hudbu k některým slokám Jungmannova překladu Schillerovy písně o Zvonu, kterouž skladbu tam minulého roku u přítomnosti Jeho Eminencí p. kardinála, knížete arcibiskupa pražského, se sborem tovaryšů prováděl.

Od roku 1843 zabýval se Z. pilně studováním staročeských písní a chorálů, což mu nebožtík Píč vřele schvaloval. Zpracoval od té doby 30 Davidových žalmů a množství jiných melodií dílem pro mužský, dílem pro smíšený sbor, však ale jen k vůli študiím, a děkuje jmenovitě těmto pracím svou zběhlost a zručnost v harmonii. Do kancionálu Litoměřického a Královéhradeckého přispíval mnohými dílem původními dílem harmonisovanými duchovními písněmi. Roku 1847 složil 30 nových melodií pro zpěvník, jenž měl vyjít v Brně, jehož na světlo vyjít ale rok následující přerušil, a opatřil taktéž asi 150 staročeských melodií s čtyřhlasným průvodem a s příslušnými mezihrami pro zpěvník pražské diocese. Než i toho zpěvníku vydání nedošlo cíle, poněvadž pořadatel jeho, rektor J. Krbec, smrtí ze světa sešel. Kam se material k tomuto zpěvníku po smrti Krbcově poděl, neví se.

Až do smrti Píče pracoval Z. po boku tohoto o domácí varhanictví a hudební vzdělání zasloužilého veterána pilně a se zapřením sama sebe. Blahobytu si

nepojistil žádného. Zastávav po smrti svého učitele, ředitele a otcovského přítele, úřad ředitelství na varhanické škole asi šest měsíců a vytrvav pod novým ředitelstvím plné dva roky, vzdal se po šestnácti letech věrné práce svého místa, nemaje vyhlídku na žádnou jinou službu. Náhodou se uprázdnilo místo ředitele v žofinské akademii; byv vyzván aby ho přijal, nepohrdl ním, jsa té naděje, že tam za svým ideálem bude moci také kráčet. —

Zvláštní hříčkou osudu bylo, že Z. přišed do Prahy, aby se na učitelství připravil, hudebníkem se státi musil; že hlásiv se co žák do varhanické školy, pro nedostatek známosti ve hře na varhany málem by byl odmrštěn býval a patnácte let později zastupitelem svého druhdy přísného mistra Píče se stal, jakož i že co žák piana pod ředitelstvím Jelenovým do žofinské akademie vstoupiti chtěje, přijat nebyl, a po letech se ředitelem téhož ústavu stal.

Končíme tento životopisný nástin hudebního umělce v obyčejném životě skromného, v hudebním životě vytrvalého a vůle neoblomné. Uveřejňující nástin tento v našem listu, neměli jsme na mysli, abychom činili snad jakousi propagandu k jistému účelu směřující; nébrž domýšleli jsme se, že jest život umělecký vůbec sám o sobě dosti důležitý a že poskytuje mnohé stránky, u kterých se může člověk pozastavit a něco pro poznání lidské i umělecké povahy pochytil. —

Mysliveček.

Výjev ze života českého umělce.

(Pokračování.)

Mladý lord odstěhoval se do paláce svého učitele — a lásce k umění měl co děkovati za pokroky, jež v hudbě činil. Zase na několik dní byla radost z Venatoriniova domu vypuzena; slavil památku své milenky s nepřetvářeným zármutkem. Sotva však uplynuly tři měsíce, tu vzbudila se v něm zase stará touha po rozkoších; citě že rozkoš se u něho už až příliš uhostila, hleděl zameškané zase dohoniti. Potřetí stal se dům jeho domem všech rozkoší a nedovolených radostí.

Jeho Olimpiada způsobila hluk po celé Italii. Z Milána dostal čestné nabídnutí — prosili ho, aby jim složil novou operu. On ale všechno odepřel — rozkoše byly mu nade všecko — nechtěl ničeho více psáti, také toho nebyl více s to — neboť jeho smysly byly všelijakým požíváním již otupeny. Jelikož žádné sliby maestra nevábily, byl slavný zpěvák Marchesini do Říma poslán, by maestra povzbudil k skládání nové opery.

Venatorini přijal slavného zpěváka, jak to tento lépe očekávati nemohl. Jemu ke cti uspořádal slavnost,

k níž všechny hudební znalce v Římě pozval. Marchesini rozničil všechny posluchače svým hlasem: zpíval rondo od Sartiho, které jím v známost přišlo. Také skladba sama došla spravedlivého uznání. Venatorini pocítil se tím uražena, závist zračila se v obličeji. Zpěvák poznal hned rozjitřenost skladatelovu a i hned započal zpívati zalíbené: „Se cerca, se dice.“ Ačkoli se dříve již této arii přednost dávala přede všemi známými, vyznal nyní každý, že teď teprv všechny krásy této skladby poznal. Tak důkladně zpívati ji ještě neslyšeli. Venatorini sám byl tak roznícen, že zvolal, padnuv zpěváku okolo krku: „Nyní jsem uslyšel, co jsem myslel! Naučil jste mne, bych si svých skladeb vážil. Díky moje nemají konce. Žádejte ode mne co chcete, každému vašemu přání vyhovím.“

„Dostojíte ale vašemu slibu?“ odpověděl zpěvák.

„Přislibuji vám to před těmito svědky.“

„Tedy napište nám operu pro Milán.“

„Toho jsem neočekával,“ odvětil maestro nevrle, avšak já jsem vám to slibil — budiž tedy.“

Marchesini zůstal několik neděl v Římě, jsa denně hostem u Venatoriniho. Pobízel skladatele k práci — tento radostně počal psáti „Armidu,“ — především složil bravourní arii, uspořádanou pro Marchesiniho hlas. Arie tato byla plna koloratury, jako si toho zpěvák žádal; neboť Marchesini byl zakladatelem nové itálské školy, otec koloraturního zpěvu. Arie tato vyhověla zcela požadavkům zpěvákovým, — načež tento pln naděje do Milána se navrátil. Sotva že však zpěvák odejel, ztratil Venatorini chuť k skládání a jenom jeho slib povzbudil ho, operu skončiti, ačkoli se to stalo jen s nechutí.

Za tohoto času dostal mladý lord zprávu, že matka jeho nemocna jsouc, po svém nejmladším synu touží. Musel odejet — den odjezdu byl ustanoven. Také Venatorini musel do Milána, aby zde novou svou operu prostudoval; pročež uspořádal k dvojitému loučení velkou slavnost.

Ačkoliv jeho marnotratnost při takových příležitostech v přísloví vešla, převýšila tato všechny předěšlé. Knížata, hrabata, lordy — zkrátka římská celá šlechta byla pozvána. Nejkrásnější dámy a nejlepší vína zvýšily rozkoš a veselá byla celá společnost. Jen hospodář nebyl v dobrém rozmaru; nespořádaný jeho život, skládání opery, rozloučení s nejlepším přítelem Williamem, působily společně na něho, a opět počaly příznaky jeho staré nemoci se objevovati. — Nutil se, zdáti se veselým, býti vesel, pročež nepoznali všichni jeho rozmrzelost. Konečně byla hodina loučení. Aby se nepříjemnosti loučení vyhnuli, odstranili se nepozorování lord a maestro od společnosti. Rozloučili se spolu srdečným políbením, a vstoupivše do kočáru, odjížděli pryč do Londýna — do Milána. Starý Antonio nemohl, poután náhlou zimnicí na lože, žádného z obou doprovoditi, ačkoli by to byl s radostí učinil.

Beze svého starého přítele přibyl Venatorini do Milána; byl velmi starostliv o kmeta, tento však mu v psaní, které za několik dní od něho obdržel, oznámil, že jeho nemoc již překonána jest, a že zase zcela zdrav se nachází.

(Pokračování.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. 20. dubna dáván Wagnerův „Lohengrin,“ v němž sl. Grabingrová Elsu zpívala. Z mnohých příčin jsou úlohy Wagnerovy každému zpěváku pro začátek nesnadné, ba i některým nepřístupné. Wagner co reformátor požaduje nejen od zpěváků úplné dokonalosti ve zpěvu, nýbrž staví hlavně za podmínku vyšší duševní vzdělání, které se v citech obrazí. Bohužel, obou těchto stránek pohřešujeme poněkud neb zcela u nynějších umělců, — nedivíme se, když tito zanedbání ve škole německé a naproti tomu, zvyklí ducha-prázdně hudbě itálské a z části též francouzské, přísným požadavkům Wagnera nedostojí. Doufáme, že sl. Grabingrová později těchto výhod dosáhne. Protož radíme jí pilná technická studia. Její duševní síly osvědčily se již nyní dostatečně; za to nám ručí k obdivení hojně pojmutí a vniknutí do úkolu Elsy v tomto představení. Výsledek byl velmi slušný, a častý potlesk bu-

diž slečně Grabingrové povzbuzení k studiím na její nové dráze. Ostatní obsazení je známé a v posledním čase šire posouzeno. Provedení bylo v celku mdlé a chatrné, vyjma velekrásnou předehru k třetímu jednání, po které jásající potlesk následoval. Návštěva byla velmi četná. Ve zpěvohrách „Norma“ od Belliniho a v „Židovce“ od Halevyho vystoupila sl. Bianchi od Šverinského dvorního divadla co host. Její dobrá vlastnost a sice stranění se všech zbytečných efektů účinkuje mile na pozorného posluchače; tento způsob zpěvu zasluhuje veřejného uznání, a vítána bude nám slečna Bianchi co oud na našem jevišti, jestli jí direkce sobě získati dovede. Poslední zpěvohra byla vzorem vši nepreciznosti orchestru se týkající. Pan Bachmann zpíval naposledy před odchodem; jak jsme doslechli, vystoupí nejdříve v Hanovru co host. K příjmu slečny Brennerové dávala se opera „Montecchi a Capuletti“ od Belliniho. Slečna Wiererová co host zpívala úlohu Romea. Tato nejslabší práce Belliniho nezasluhuje toho jména, kterého

zvláště u obecnstva nalezla. Odůvodnit chceme to tím, že výtečná Schröder-Devrient-ová úlohu Romea k takové platnosti přivedla, o které básník libretta (Romani), ani skladatel (Bellini) nesnil, aniž myslel. Od té doby zůstal Romea jeden z těch nejoblíbenějších. Zajímavá osobnost a v hlasu hluboká však nezvučná poloha podporuje sl. Wiererovou tak dalece, že může úlohu tuto převzít, naproti tomu nemůže co začátečnice požadavkům této vyhovět, an skvělý výsledek jen výtečným obsazením se předpokládá. Sl. Wiererová byla vícekrát se sl. Brennerovou vyvolána; poslední slečna byla s dlouhým jástem přivítána a mnohokrát tohoto večera vyznamenána. Pan Nachbauer (Tebaldo) zpíval slušně. Dům byl pouze do polovice naplněn. E.

Česká opera. Jelikož zpěvohra v naší řeči od okolností závisela a posud závisí, nezbyvá nám ničehož, než jednotlivá představení za milost považovati. Po dlouhé mezeře provozovala se v neděli dne 28. dubna zpěvohra „Alessandro Stradella“ od Flotova. Spoluúčinkující totiž: sl. Blažková, pánové Reichel, Lukeš, Strakatý a Rafael učinili nevalnému obecnstvu zadosť. Nový kapelník pan Mayr byl vlídně uvítán a naposledy se solisty vyvolán.

— Alexander Dreyschock dával dne 14. dubna v Moskvě svůj třetí koncert a dosáhl svou mistrovskou a nedostížnou hrou nesmírné pochvaly. Na vyzvání J. V. velkoknížete Konstantina odebral se A. Dreyschock do Petrohradu, kde též několik koncertů uspořádá.

— Čtvrtý koncert Cecilského spolku, jenž se dne 26. dubna na Žofíně odbýval, vynikal hlavně tím, že program koncertu obsahoval hlavně skladby českých skladatelů, začož obecnstvo obratnému a obezřetnému řediteli, panu Abtu, díky zavázáno je. Slyšeli jsme jadrností, původností a charakteristikou se vyznačující scénu z truchlohry „Nevěsta Messinská“ místra Vác. Tomáška, jehožto eklogy, dithyramby a capricia u každého pianisty veliké vážností požívají. Zajímavá byla píseň „Kovářská“ (text od dra Lad. Riegra), již pro mužský čtvero zpěv úplně prokomponoval chvalně známý skladatel Fr. Vogl. Sbor tento je rázný, jádrný a vedení hlasů velice obratné a celek okrouhlý, svědče o hudební umělosti páně Voglově. Sbor tento se líbil velice a byl, jako následující v národním duchu drženy sbor „Staročeská“ od J. N. Škroupa opakován. Konečně provedena byla arie ze „Stabat mater“ od Haydna a svěží symfonie Es-dur od Mozarta. Provedení všech kusů bylo na tak nestejně síly hudební zdarilé a správné a pan ředitel Abt získal si tímto koncertem opět několik lístků do věnce svých zásluh.

— Dle doslechu připravuje se ku provozování v Novoměstském divadle také zpěvohra „Prorok“ v jazyku českém. Je naděje, že pan kapelní mistr J. N. Mayr získá k tomu představení slečnu Emilii Šmidovou, dvorní zpěvačku v Darmstadtu a sestru její slečnu Marii Š., která je nyní engagovaná při divadle v Mohuči, kde se velmi líbí. Obě umělkyně přibudou co nejdříve do Prahy, aby zde v kruhu svých příbuzných nějaký čas trávily.

— Velenadaná krajanka naše, sl. Mína Medalová ve Frankfurtě, nechuraví, jak nedávno v Daliboru udáno bylo, nýbrž je dle zpráv z Frankfurtu nás došlých úplně zdráva a dělá nejen jmenu svému alebrž i vlasti naší čest. V běhu těchto tří neděl vystoupila naše Mína

triokrát v opeře „Der fliegende Holländer,“ pak co Azuzena v „Troubadouru“ a co Fatima v „Oberonu“ a mimo to ve 3 koncertech. Jak výtečně své úlohy dává, vysvítá z časopisu „Theater-Bilder“ od dra E. Reise (13. Heft 1861), kdež se o ní u příležitosti provedení Wagnerova „Der fliegende Holländer“ takto praví: „Slečně Medalové, podařilo se, ideální a poetické bytosti, již R. Wagner v osobě „Senty“ do středu opery postavil, šťastně a na genialní způsob výrazu dodat, anto lyrickému základnímu tónu barvu romantiky a heroismu podala. Toto pojmání povznáší roli nesmírně, zvláště když s takovou vroucností a náruživostí se zpívá, jakýmiž tato pěvkyně takové role zvelebovati umí. Nenajde se tak snadno lepší představitelky Wagnerových ženských charakterů, jako je sl. M. Medalová. O této roli čteme v „Didaskalii“ (číslo 94 5. dubna 1861): „Sl. Medalová má pro roli „Senty“ nejen potřebné pronikající zpěvní prostředky, nýbrž ona to dovedla, poetické vřelosti tohoto charakteru úplného výrazu dodat, nejen co se něžných a lyrických, alebrž co se tragických momentů týká. Se vším právem můžeme její „Sentu“ za výborný umělecký výkon považovati.“ — Frankfurter Konversationsblatt (čís. 73 dne 26. března 1861) dí o M. Medalové mezi jiným takto: Sl. Medalová dosáhla, čehož Wagner od umění požaduje: zvítězila nad kritickým rozumem přemocí svého citu; přinutila jej k mlčení, jelikož nenašel ničehož, co by měl rozbírat, jelikož viděl nejvyšší požadavek vyplnění, totiž: Pravdivost a velikost citu do nejjasnější formy vloženou. Necht jiní něco většího žádají — přiznáváme se, že jsme úplně spokojeni a jak Wagnera známe, máme za to, že by s námi zvolal:

Wie aus der Ferne längst vergangener Zeiten
Spricht dieses Mädchens Bild zu mir;
Wie ich's geträumt seit langen Ewigkeiten
Vor meinen Augen seh' ich's hier,

Obecnstvo osvědčilo své nadšení všestrannou pochvalou a házením květín sl. M. Medalové. Neméně vynikala naše výtečná Mína co Azuzena v „Troubadouru.“ Neue Frankfurter Zeitung (čís. 80 dne 6. dubna 1861) vyslovuje se o ní takto: „Slečna Medalová hrála a zpívala svou velice těžkou partii s podivuhodnou pilností a osvědčila též zde pochvalné pokroky. Theater-Bilder (14. sešit 1861) dí o ní: Role cikánky Azuzeny byla v jistých rukou výtečné Medalové. Je to podivuhodné, s jakou tragičností tato mladá zpěvačka svou velkolepou roli upraví. Zajisté jsou to krásné důkazy činnosti naší spanilomyslné krajanky!

— Krajan náš, pan Ticháček, člen kvál. dvorního divadla drážďanského a jeden z nejslavnějších zpěváků naší doby, přibude co nejdříve do Prahy a vystoupí co host na zdejším divadle.

— Dne 17. m. m. dávala se v Rotterodámu pěkná zpěvohra našeho krajana Frant. Škroupa, der „Meergeuse,“ i dosáhla tam výsledku co nejskvělejšího. Pan Škroup byl triokrát za otevřené scény, a dvakrát po skončeném představení vyvolán a dostalo se mu mimo to vícero, skoro bezkonečného potlesku na znamení nejvyšší pochvaly. Nejvíce se líbila Willrichova píseň, Ferdinandova romance a píseň pijácká, kterážto poslední opakovati se musela, pak Leonorina kavařina, znamenité solo na housle, konečně mocný, imponantní sbor. Kritik v novinách Rotterodámských pojednává o zpěvohře této způsobem pro

skladatele nad míru čestným; pravíť mezi jiným, žeby toto dílo i nejlepším mistrům ke cti sloužilo. Dne 19. t. m. byla zpěvohra tato ve prospěch skladatele opakována. Divadlo bylo přeplněno. Jak se dovidáme, přibude p. Škroup na počátku května b. r. do Prahy a pomešká tu v kruhu rodiny své až do konce srpna b. r. Pak opustí snad na vždy otčinu svou, aby se zase do Rotterodámu navrátil, kdežto si výtečných vloh jeho vážití znají. Kněz odejde, a — jahen zbude.

— Jak se z dobrého pramene dovidáme, vyzvalo zdejší ředitelství divadelní Richarda Wagnera, proslulého hudebního skladatele, aby přepustil první díl nejnovější opery své „Nibelungen“ pro operní představení při korunovaci J. V. na krále Českého, které má předsevzato býti 21. srpna t. r. Zároveň byl Richard Wagner pozván, by operu sám osobně v Praze řídil; avšak on k ničemu nesvolil.

Z Kolína, 17. dubna. (Zastaveníčko v Konárovicích.) Dne 14. m. m. zařídil z pěvácký spolek zdejší společný výlet do zámku Konárovického, aby na slovo vzatého majitele jeho, Osvíceného p. hraběte Jane Harracha, přednáškou zpěvů českých překvapil, uznávají takto zvláštní zásluhu šlechtetného podporovatele hudby vlastenecké. — Abych však upřímně řekl, překvapení byli jsme my, byvše přijati s laskavostí takovou, jaké jsme se ani nadíti nemohli. Nejen že nás nadřečený p. hrabě blahosklonnou řečí českou přivítal a nejjasnější choti své, roz. kněžně z Lobkovic, představil, vyzval nás všechny, abychom se do pamětní knihy zapsali a provázel nás jen po česku hovoře v zahradě zámecké. — Po sedmé hodině se před zámkem zpívalo: „Komu za zpíváme?“ — „Ty's přítel nám“ a „Cikáni,“ načež na zvlášť projevené přání Jeho Osvícenosti: „Hej Slované“ a „Kde domov můj?“ — Následovala potom skvělá hostina, při které nás pan hrabě svou přítomností poctil, poslyšev ještě několik písní českých, které, jak sám pravil, před jinými upřímně miluje. I odebrali jsme se zpět s přáním v srdcích vroucím, aby vlast drabá víceerem tak spanilomyslných zdárných synů z rodu šlechtického se honosila. Pročež opětně: Sláva mu! — Čtrnáctý duben bude povždy milou upomínkou zpěvcům Kolínským.

Z Litoměřic. Dne 1. května bude se zde odbývat slavnost, kde se nový památní obelisk, pražským sochařem, p. Hergesellem, vyhotovený na zdejším hřbitově na počtu Máchovi zasvětil. Vele důstojný děkan, pan P. Pfeiffer, bude sloužit vokální rekviem, při němž čeští výtečníci pp. Lukes, J. N. Mayr, Fr. Pivoda a K. Strakatý účinkovati budou. Večer bude představení v divadle, kde se dvě veselohry a velký vokální a instrumentální koncert odbývatí bude. Mimo jmenované 4 pány budou účinkovati paní Procházková-Schmidtová, paní Pešková a pánové Kaška a Šimanovský.

(M) **Z Nového Bydžova.** Dne 21. dubna dával zpěvácký spolek produkci, v nížto jsme české sbory „Decerám českým“ od Gnera a „Čechoslovan“ od K. Zavrtała zdařile provedené slyšeli. Mimo to provedeny byly ouvertura z českých písní od Tittla a potpourri z opery „Náměsíčná“ od Belliniho, pak „Bětulinka“ od Jos. Nesvadby, „národní kadrylla“ od Illnera, „Pokrok,“ polka od Jos. Joska. Všechny skladby byly řízením příčinlivého p. ředitele Joska zdařile provozovány.

Z programu samého je vidět, že p. ředitel Jos. Joska nové české skladby se stará. Díky mu za to!

Z Plzně. (Beseda.) Dlouhá leta nepamatujeme rozkošnější hudební zábavu, než jaká byla dne 20. dubna v divadle zdejším ve prospěch pomníku Smetanova. Sotva že opona vzešla, objevil se nám krásný háj, u prostřed poprsí Smetanova a po obu stranách studující s pochodněmi. Jeden studující přednesl s pravým a přiměřeným výrazem krásný prolog od Pichy, v němž spomenuto bylo též na K. Tyla a Sedláčka slovy vřelými. Počátek hudební zábavy učiněn byl ouverturou od Hynka Vojáčka z Petrohradu a ačkoliv v sobě nepřemožitelné obtíže chová, byla přec obezřelým vedením pana Matese správně a dobře provedena. Dále slyšeli jsme dva české sbory „Dívča“ a „Žaloba“ od P. Křížkovského v Brně a pak nově vzdělaný sbor „Cikáni“ (bez echa) od chvalně známého Fr. Vogla. Ředitelem sborů byl slovutný a velice účinný národní pěvec pan Jan Lukes, jenž k této besedě sem vyzván byl. Sbory tyto šly pod výborným řízením p. J. Lukese precísně a tak uhlazeně, že byla žádost poslouchati. Líbily se vesměs; zvláště ale zbudil sbor „Cikáni“ velkou sensaci. Zpěváků bylo as 60 a bylo vidět, že tito statní pěvci zajisté mnoho rádného dovedou, když spojenými silami k jednomu účeli kráčetí budou. Účel tento spočívá v tom, aby brzy český zpěvácký spolek utvorili a v českém hudebním umění prospívali; neboť toho ctí každý, kdo sebe a své řeči a vlasti vážití si umí. Nuže, dejž Bůh zdaru tomuto nastávajícímu českému spolku! Na to slyšeli jsme mladistvé virtuosy a žáky konservatoria oba Hřímaly, z nichžto jeden skladbu od prof. M. Mildnera, dohromady však duetto od Alarda s neslychaným úspěchem přednášeli. Překonaliť s velkou lehkostí všechny těžkosti skladby a osvědčili krásným a cituplným přednesem, že jsou důstojní žáci našeho výborného prof. Mildnera. Velké pochvaly došla též sl. Gerlachová, která cenou poctěné písně „Poletuje holubice“ (text od V. Crhy) od K. Bendla a „I šepce kvítí“ (text od Korschnerové), od Ed. Nápravníka zdařile zpívala. Její hlas je pěkný sopran, jenž byv školou vytríben, s velkým úspěchem se nemine. Z písní líbila se zvláště „I šepce kvítí,“ od Ed. Nápravníka, která k nejlepším koncertním písním bez odporu po boku postaviti se může. Velikou sensací zbudila též ouvertura „Vlasta“ z českých národních písní od Ed. Nápravníka, která od statného orchestru s velkým zanícením přednešena byla. Je to skladba tak uměle z písní národních zbudovaná, tak duchaplně provedena a tak obratně instrumentována, že Tittlovu daleko předčí; avšak došla od četného obecenstva všestranné pochvaly. Korunou besedy této byl ale nedostížitelný národní pěvec pan Jan Lukes, jenž svým geniálním a věru duchaplným přednesem národních písní posluchače v pravém smyslu slova okouzli. Potlesk, pochvala a jásání bylo nesmírné a nekonečné. Mimo národní zapěl tento Lumír 19. století „Na mou vlast“ od Fr. Pivody a dojal všechna srdce hluboce. Bylo po besedě. Dav lidí odebral se k příbytku p. Lukese a hlučným voláním „Sláva Lukesovi“ památný tento den dokončil. Druhý den na to zpíval pan Lukes v chrámu páně „Benedictus“ z klasičké mše Fr. Tuma a solo ku graduale tak mistrně, jak se jen od takého umělce očekávati může. Sláva mu!

Z Tábora. Dne 13. dubna dával náš zpěvácký

spolek třetí produkci v sále ve Střelnici. Víím, že mnohý z laskavých čtenářů listů těchto bude dychtiv, zvědětí všechny přednášené hudební píeše, aby se mohl tak potěšiti z pokroku, který řečený spolek v krátké době trvání svého učinil, a nebude tudíž od místa, uvedeme-li zde s krátkou úvahou všechna čísla programu. Kalivodův sbor „Náš český zpěv,“ kterýmž produkce otevřena byla, nejen že četné posluchačstvo rázností svou uspokojil, alebrž i značně přispěl k blahému rozčilení srdcí, stav se buditelem citů vlasteneckých. Druhé číslo, píseň Pivodova „Aj čo by bola drobná jatelinka,“ přednášená slečnou Wildmanovou, kteréž se zaslouženého a hlučného potlesku dostalo, naivností svou a národním duchem jí provívajícím zajisté každým pohne i netřeba se do rozvláčné úvahy o ní pouštětí. — Vůbec známá deklamace „Tři doby země české,“ říkána horlivým vlastencem p. Rybou, byla na místě a účinkovala zvláště svými posledními řádky: „Čtěte zvyky otcův svých slavných“ v takové míře na posluchače, že mnohý v hrdé pýše na svou vlast hlavu svou povznesl. — „Hlasy zvonků“ přednášeny panem Vlasákem líbily se taktéž, a to tím více, pomyslíme-li na tu krátkou dobu, kteráž p. přednášitel, co přirozenému zpěvákovi, přiměřena byla. Kavatina z vyhlášené opery „Ernani“ ještě vyhlášenějšího Verdiho nemohla než obecenstvo potěšit; neboť Čech a Vlach jsou musikanti již v životě materském a hudba jejich těšitelkou ve všech poměrech života. Následující kus „Slepý houslista“ od Procha, přednášen slečnou Raušrů, dojmul shromážděné co se zpěvu a piana týče nad míru, tak že jmenovaná slečna chtě nechtě zpěvné hrdélko své opětě naladiti musela, aby jinou ještě píseň nám přednesla. — Neslýchané pochvaly dobyly si Neukirchnerovy etudy na fagot, přednášené panem Ledrem. Potlesku nechtělo býti konce. Tylova deklamovánka „Ženská rada,“ přednášená sl. Wildmanovou, rozesmála nás hojně a ctiěná přednášitelka jsouc v průvodu hřmotného potlesku vyvolána, ještě druhou deklamaci přidala. — Helerovou kadrylou z národních písní skončil se večer pro nás tak zábavný a nezapomenutelný, a protož z plného hrdla voláme: „Sláva spolku zpěvákému! Sláva jeho vůdci, p. Emanueli Krejčímu!

Barcelona. Zdejší znamenité licejní divadlo, po divadle „Scala“ v Miláně v Evropě největší, lehlo úplně popelem. Požár trval celou noc. Škoda páčí se na 3 miliony.

Z Brna. Beseda 9. dubna byla velice krásná, slavná a dovršila vši chvály hodné zásluhy obezřetného výboru besedního. Sín byla zase plná, sněmovníci v čele s naším zemským hejtmanem, panem hrabětem Dubským, skoro všickni přišli, nebylo tedy tak vzácné společnosti jako tenkrátě ještě nikdy pohromadě. Po 7. hodině se stal začátek se sborem „Myslivecká“ od Procházky. Ředitel, náš milý p. Křížkovský, hned jak se objevil, byl přivítán hlučným potleskem, který se několikrátě opakoval i po každém z následujících sborův: „Kadrylla“ dle národních písní od Hellera, „Nevěrný milý“ od Vašáka (o němž jsme jen litovali, že není delší) a rázná

„Kovářská“ od F. A. Vogla. Naši výborní zpěváci tentokrátě obzvláště statně si počínali, přede vším ale že sola vynikala. Po prvním sboru vystoupila slečna Marie Krejčí, a zpívala napřed „Loučení“ od H. Vojáčka, pak „Na jaře“ od Suchánka. (Příloha k Daliboru.) Sotva že dozpívala několik taktův, již se ozývalo obdivování, a když dokončila, trvalo nadšené provolávání Sláva! Výborně! více minut, a slečna byla sedmkrátě vyvolána. Její hlásek je jako zvonek, ale co je nejpěknější, ale velmi řídké, že jsme každému slovu rozuměli. Povázíme-li, že slečna teprv od nedávna dráhu uměleckou nastoupila a již takový pokrok učinila, musíme jí předpovídati budoucnost skvělou. Pan Fux hrál na housle, a hra jeho tak se líbila, že musel opakovati; k největšímu aplausu ale pomohlo, že mu struna praskla, zanotoval tedy na ostatních „Kde domov můj?“ a to nás ovšem rozebrálo. — Slečna Dubailová, již z předešlé besedy chvalně známá, hrála na piano, a tentokrátě tak mistrně, že nebylo ani jednoho, jenž by s nadšením upřímnou hlučnou pochvalu jí nebyl vzdal.

Merseburk. Zdejší varhaník Hamma objevil rukopis mše „Missa solennis“ od Holzmann, dvorního falcského kapelníka, z nížto vysvitá, že francouzská „Marsellaise,“ není původní, nýbrž kopie „Creda“ mše Holzmannovy čís. 4, jižto Rouget de Lisle k své básni užil.

Milán. Znamý uherský virtuos na housle, Miska Hauser, koncertuje zde v divadle „Scala“ s velkým výsledkem. Jeho první koncert, jehož poloviční výnos ústavu slepců věnován jest, obnášel 15.000 franků.

Paříž. Ponsard, chvalně známý spisovatel znamenité školy pro zpěv a professor na konservatoriu zdejší, založil si sbírku hudebních nástrojů ze všech period. Město Paříž zakoupila nyní tuto velevzácnou sbírku a darovalo ji konservatoriu.

Petrohrad. Před nedávnem odbýval se tu znamenitý slovanský koncert na oslavení Váceslava Hanky, jehož čistý výnos jest základem Hankova nadací. Horlivost, která se při tom všestranně jevila, jest novým důkazem, že Hanka Rusům nezapomenutelným zůstane. Koncert byl velmi skvělý. Český hudebník, pan Vojáček, jenž se tam zdržuje, složil na slova Hankova „Národy nehasnou“ sbor, který s náramným potleskem přijat a ku konci koncertu ještě jednou žádán byl. Píseň husitská „Těšme se blahou nadějí“ musela se opakovat, neboť bylo vidět na každém, jak hluboce se ho dotkla slova „nedejme se.“ Paní Nevědomská přednášela mimo ruské arie i české národní písně, které se nad míru obecenstvu líbily a taktéž opakovány býti musily. Pan Patkovský přednášel „Kde domov můj?“ a došel veliké pochvaly. Pan Maševský, studující, rodem Polák, přednášel polské písně; když vystoupil, přijali jej spolubratři s nemalou slávou, kterou mu i ostatní obecenstvo vzdávalo, uslyševši krásný přednes jeho. Mimo jmenované přednášely se i jiné pěkné skladby; krajan náš pan Seifert hrál na violončel, a orchestr dirigoval pan Rubinstein.

L i s t á r n a .

Panu Ras... v T. Obdrželi jsme Vaši skladbu. — Dop. v Slaném. Vyjde přístě.